

## **Mitrevska protiv Sjeverne Makedonije** <sup>1</sup>(broj 20949/21), 14.5.2024.

### **Povreda člana 8. EK**

Podnositeljica predstavke je Mirjana Mitrevska, državljanka Sjeverne Makedonije. Usvojena je kao dijete.

Gospođa Mitrevska je 2017. podnijela dva zahtjeva socijalnoj službi u Skoplju tražeći informacije o njenom usvajanju. Tvrdila je da joj je dijagnosticiran depresivni anksiozni poremećaj i poremećaj govora te da su njeni ljekari, kako bi vidjeli je li to stanje nasljedno, tražili informacije o istoriji bolesti njene porodice. Također je tvrdila da su te informacije bile neophodne „za utvrđivanje slike njene istorije, razvoja i ranog djetinjstva”.

Isti je zahtjev uputila i Komisiji za usvajanje Ministarstva rada i socijalne politike („Komisija”). I socijalna služba i Komisija naknadno su joj rekli da nije moguće dijeliti podatke o obavljenim usvojenjima poput njenog jer su oni u skladu sa porodičnim zakonom bili kategorizirani kao službena tajna.

Tužba koju je podnijela upravnim sudovima odbijena je 2020. godine po istom osnovu.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), podnositeljica predstavke ističe da nije mogla dobiti informacije o njenom usvojenju. Tvrdila je da vlasti nisu pokušale uspostaviti ravnotežu između njenog interesa da sazna svoje porijeklo, naročito zbog svog zdravlja, i prava njene biološke majke da zadrži informacije o sebi.

***Evropski sud je naglasio osjetljivost predmetnog pitanja i nije podcijenio učinak otkrivanja informacija o usvojenju na sve one kojih se to tiče. Međutim, utvrdilo je da su vlasti odbile zahtjev gospođe Mitrevske za informacijama o njenom porijeklu oslanjajući se samo na relevantno nacionalno pravo, koje sva posvojenja kategoriziraju kao „službenu tajnu”, bez balansiranja suprotstavljenih interesa koji su u igri. To balansiranje treba obuhvatiti vaganje interesa usvojenog djeteta da zna informacije od ključne važnosti za njegov ili njen lični život u odnosu na opći interes, odnosno očekivanja bioloških majki da informacije o njima ne budu objavljene.***

## **Mikyas i ostali protiv Belgije** (broj 50681/20), 16.5.2024.

### **Predstavka odbačena kao nedopustiva**

Podnositeljice predstavke su tri belgijske državljanke koje su izjavile da su muslimanke. Žale se da ne mogu nositi islamsku maramu u svojim srednjim školama (osim tokom vjerske nastave), nakon zabrane nošenja bilo kakvih vidljivih znakova vjerskog opredjeljenja u službenom obrazovnom sistemu Flamanske zajednice.

One, između ostalog, tvrde da ova zabrana krši njihova prava i slobode garantovane članom 9. Konvencije.

---

<sup>1</sup> Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

***Evropski sud je naveo da koncept neutralnosti u obrazovnom sistemu Flamanske zajednice, sam po sebi nije protivan članu 9. Konvencije i vrijednostima na kojima se temelji. Sud je primijetio u ovom slučaju da se osporavana zabrana nije odnosila samo na islamski veo, već se primjenjivala bez razlike na sve vidljive simbole vjere. Smatrao je da nacionalne vlasti imaju pravo, s obzirom na „polje slobodne procjene” koje uživaju, propisati da obrazovni system Flamanske zajednice omogućava školsko okruženje u kojem učenici ne nose vjerske simbole. Stoga bi se moglo reći da je osporeno ograničenje srazmjerno ciljevima kojima se teži, a to su zaštita prava i sloboda drugih i javnog reda, i stoga je bilo “nužno” “u demokratskom društvu”. Pritužba podnositeljica predstavki o povredi člana 9. Konvencije je očigledno neosnovana.***

**Chelleri i ostali protiv Hrvatske (br. 49358/22, 49562/22 i 54489/22), 16.5.2024., Odluka**

#### **Predstavka odbačena kao nedopustiva**

Podnosioci predstavki su Rene Chelleri, Robert Radolović i Jan Virant, Slovenački državljani. Žive u Izoli (Slovenija) i svi su ribari.

Predmet se odnosi na postupak koji je pred Hrvatskim sudovima vođen protiv podnositelaca predstavki zbog njihove aktivnosti u pomorskim vodama na koje polažu pravo i Hrvatska i Slovenija.

Pozivajući se na član 7 (nema kažnjavanja bez zakona), podnosioci predstavke se žale da radnje i propusti za koje su osuđeni nisu bila krivična djela prema hrvatskom zakonu, jer se nisu dogodila na hrvatskoj teritoriji.

***Evropski sud je zaključio da nije nadležan odlučivati o valjanosti i pravnim učincima arbitraže iz 2017. godine kojom je utvrđena morska granica između dviju država. Kako je, između ostalog, prema hrvatskom pravu morska granica jasno određena, podnosioci predstavke nisu mogli da ne budu svjesni da će njihovo ponašanje u spornim vodama predstavljati prekršaje prema važećem hrvatskom zakonodavstvu. Predstavke su stoga očito neosnovane i nedopuštene.***

**Gernelle i SA société d'exploitation de l'hebdomadaire Le Point protiv Francuske (br. 18536/18), 16.5.2024., Odluka**

#### **Predstavka odbačena kao nedopustiva zbog neiscrpljivanja pravnih lijekova**

Prvi podnositelj predstavke je Étienne Gernelle, direktor časopisa i web stranice *Le Point*. Drugi aplikant je kompanija koja je izdavač navedene dvije medijske platforme, sa sjedištem u Parizu.

Predmet se odnosi na pritužbu zbog prisluškivanja telefona, naloženu u krivičnom postupku, u dijelu koji se tiče presretanja komunikacija podnosioca predstavke.

Podnosioci predstavke se žale na povredu člana 8 (pravo na poštovanje privatnog života), 10 (sloboda izražavanja) i 13 (pravo na djelotvoran pravni lijek).

***Evropski sud je primijetio da su podnosioci predstavke podnijeli predstavku bez prethodnog traženja pravne zaštite na domaćem nivou. Smatrao je da budući da nisu podnijeli tužbu kojom bi se mogli ispraviti nedostaci u javnom pravosuđu kroz naknadu, podnosioci predstavke nisu poduzeli potrebne korake da dopuste domaćim sudovima da odigraju svoju temeljnu ulogu u mehanizmu zaštite uspostavljenom Konvencijom. Sud je stoga proglasio predstavku nedopuštenom zbog propusta da se iscrpe domaća pravna sredstva.***

**Mária Somogyi protiv Mađarske (broj 15076/17), 16.5.2024.**

### **Povreda člana 10. Ek**

Podnositeljica predstavke je Mária Somogyi, Mađarska državljanka.

Predmet se odnosi na građanski postupak za klevetu pokrenut protiv podnositeljice predstavke, jer je na svom Facebook profilu podijelila objavu trećeg lica koje poziva stanovnike Tata da učestvuju u demonstracijama protiv općine, jer je prodala lokalnom biznismenu jednu od svojih zgrada za cijenu koja je bila manja od tržišne, a koji je potom općini istu zgradu iznajmio po navodno pretjeranoj stopi zakupnine. Podnositeljici predstavke je naloženo da plati odštetu zbog povrede prava općine.

Podnositeljica predstavke se žali da je odlukom nacionalnih sudova i njenim novčanim kažnjavanjem prekršen član 10 Konvencije (sloboda izražavanja).

***Evropski sud je istakao da je izjava za koju je podnositeljica predstavke proglašena odgovornom bila usmjerena na ponašanje općinske uprave. Tužitelji u domaćim postupcima bili su općina Tata i zajednički općinski ured Tata. Pobjana prodaja nije se odnosila na imovinu u privatnom vlasništvu ili direktne ekonomske aktivnosti, već na upravljanje imovinom u općinskom vlasništvu i korištenje javnih sredstava. Bez obzira na obrazloženje domaćih sudova, Evropski sud nije bio uvjeren da je općina imala "interes da zaštiti svoj komercijalni uspjeh i održivosti", bilo da je to u "korist akcionara i zaposlenih" ili "za šire ekonomsko dobro". Evropski sud je također istakao da se ne može reći da su njeni članovi bili "lako prepoznatljivi" s obzirom na to da se niti izvorna objava koju je podijelila podnositeljica predstavke niti njen vlastiti komentar nisu odnosili na navodno pogrešno postupanje bilo kojeg identificiranog ili prepoznatljivog zaposlenika. U svakom slučaju, tužbu za klevetu pokrenule su pravne osobe a ne njihovi pojedinačni članovi. Evropski sud je zaključio da građanski postupak zbog klevete koji je pokrenula općina Tata protiv podnositeljice predstavke nije slijedio niti jedan od legitimnih ciljeva navedenih u stavu 2. člana 10. Konvencije. Utvrdio je povredu člana 10. Konvencije.***